

VETERİNER HEKİMLİĞİ TARİHİ

Arş. Gör. Dr. Aytaç ÜNSAL ADACA
aytacunsal@ankara.edu.tr

5. HAFTA

HAFTALAR	KONULAR	SÜRE
1. Hafta	Tanışma, dersten beklentilerin ve önerilerin alınması	40 dk
2. Hafta	Üniversiter Sistem	40 dk
3. Hafta	Hayvan-İnsan Birlikteliği ve Evcilleştirme	40 dk
4. Hafta	Veteriner Hekimliği Mesleğinin Doğuşu	40 dk
5. Hafta	Veteriner Hekimliği Mesleğinin Adlandırılması	40 dk
6. Hafta	Hastalık Kavramı, Hastalık Paradigmaları ve Tedavi Yöntemleri	40 dk
7. Hafta	Ara Sınav	-
8. Hafta	Dünyada Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
9. Hafta	Türkiye'de Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
10. Hafta	Türkiye'de Veteriner Hekimliğinde Okullaşma Süreci	40 dk
11. Hafta	Günümüzde Türkiye'de Veteriner Fakültelerinin Durumu	40 dk
12. Hafta	Günümüzde Veteriner Hekimlerin Profili	40 dk
13. Hafta	Veteriner Hekimliğinde Uluslararası Örgütler	40 dk
14. Hafta	Veteriner Hekimlerin İnsanlığa Hizmetleri	40 dk

Eski Mısır

- Memphis Mabedi kalıntılarında kümes hayvanlarının hastalıkları ile ilgilenenlere "**tavuk doktoru**" denildiği bilinmektedir.

Eski Hindistan

- Dünyada bilinen ilk hayvan hastaneleri ise Kral Asoka zamanında Hindistan'da açılmıştır.
- Evcil ve yaban hayvanı ayrımı yapılmaksızın balık, kuş, fil, inek gibi her türlü hayvanın tedavi edilebildiği hayvan hastaneleri olduğu tespit edilmiştir.
- Fil hastalıklarını tedavi edenler "**Palakapya**", at sağlığı ile ilgilenenler "**Salihotriya**" olarak adlandırılmıştır.
- Günümüzde Hindistan'ın birçok yerinde veteriner hekimlere "**Salutri**" denilmektedir.

Sümerler

- İnsan hekimi "a-su" , veteriner hekim "monai-su" olarak adlandırılmıştır.

Babiller

- Hammurabi Kanunları'nın 224. ve 225. maddelerinde veteriner hekimlerden "**öküz doktoru**" ve "**eşek doktoru**" olarak bahsedilmektedir.

Antik Yunan

- Antik Yunan'da at doktoruna "**hippiatroi**" denilmektedir.

Bizans

- Veteriner hekimler "**hipiater**" olarak adlandırılmıştır.

Roma İmparatorluğu

- İlk dönemlerde katır hekimliği "**mulo medicus**", sonra tek tırnaklı hayvanların hekimliği "**veterinarius medicus**" olarak isimlendirilmiştir.
- Romalılar, hayvan hekimi için "**medicus veterinarius**", hayvan hekimliği mesleği için "**ars veterinaria**" terimlerini kullanmıştır.
- "**Veterinarius**" terimi ilk kez M.S. 1. yüzyıl eserlerinde görülmektedir. Ancak, hayvan hastalıklarını tedavi etme işi anlamında ilk olarak M.S. 5. yüzyılda kullanıldığı görülmektedir.
- Romalılar, bir savaşta zafer sonrası veya her beş yılda bir "**suovetarulia**" adı verilen tören düzenlerdi. Bu törenlerde 1 domuz, 1 koyun, 1 boğa kurban edilirdi. Hayvanlar "**suovetaurarium**" adı verilen yerlerde bekletilirdi. Bu hayvanlarla ilgilenenlere de "**suovetaurarii**" denilirdi.

- ❑ **sus** (domuz)
- ❑ **ovis** (koyun)
- ❑ **taurus** (boğa)

- Eski etimologlar, "hayvana yük bağlanan bel ve karın bölgesi" ve "hayvan hekimliği" anlamında "**venterina**" kelimesinin kullanıldığını görmüştür.
- "**Veterinarius**" kelimesi Latince "yük hayvanı" anlamı taşımaktadır.

İslam Uygarlığı

- İslam Uygarlığı'nda 9. ve 15. yüzyıllar arasında at yetiştiriciliği ve hayvan hastalıkları ile ilgili el yazmalarına "**baytarname**", bu kitabı yazanlara, hayvanların beslenmesi, bakımı ve sağlıkları ile ilgilenenlere de "**baytar**" denilmektedir.
- Türkçe'de birçok yörede hayvanların barınaklarına "ağar", "ahır" veya "tar" denildiği bilinmektedir.
- Pek çok eski eserde hayvanların sağlıkları ile ilgilenen kişilere "**baytar**", "**tarbayı**" diğer anlamıyla "**ahır beyi ,imrahor**" denildiği tespit edilmiştir.

Baytar terimi üzerine bir inceleme

Eski Yunanca

Hippiatros

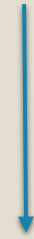
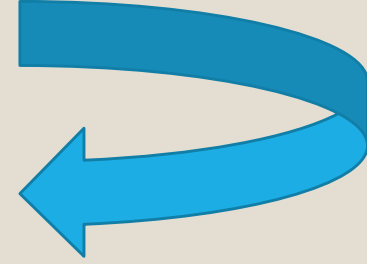
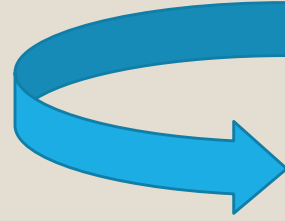
Süryanice

Pyatra

Arapça

Biyatr

Baytar

«Veteriner Hekim» terimine geçiş süreci

- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ilk kez 1934 Yasa Taslağı'nda veteriner terimi yerine hayvan hekimi terimi önerilmiş, tartişmalar sonucunda baytar teriminin kullanılmasına karar verilmiştir.
- “**Veteriner**” terimi ilk kez 1937 yılında "Ziraat Vekaleti Vazife ve Teřkilat Kanunu"nda "Veteriner İşleri Umum Müdürlüđü" başlıklı madde ile kullanılmıştır.
- “**Veteriner Hekim**” terimi ise ilk ke 1954 yılında 6343 sayılı Kanunun birinci maddesinde "Veteriner Fakültelerinden diploma almış olanlara (veteriner hekim) denir." ifadesi ile kullanılmıştır.

- Bu sunum, Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri web sitesinde (<https://acikders.ankara.edu.tr/>) yayımlanmak üzere hazırlanmıştır. Sunumda kullanılan bilgilerin kaynaklarına ulaşmak ve daha fazla bilgi edinebilmek için lütfen **aytacunsal@ankara.edu.tr** adresinden iletişime geçiniz.